

OKUL YÖNETİCİLERİNİN OKULDAKİ PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

The Evaluation of the School Administrators' Thoughts about the Counseling and Guidance Services in Their Own Schools.

Okul
Yöneticilerinin
Okuldaki

Nilüfer ÖZABACI *

Neşe SAKARYA **

Melike DOĞAN ***

8

ÖZ

Problem Durumu: Bu araştırma; Eskişehir ilindeki okullarda psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) hizmetlerini yürütmekten sorumlu olan okul yöneticilerinin bu konu ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı, Eskişehir ilinde görev yapan okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin, demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği incelenmektedir.

Yöntem: Bu çalışmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Eskişehir ili merkez İlköğretim ve Ortaöğretim okullarında görev yapan, 124'ü müdür ve 74'ü müdür yardımcısı olmak üzere toplam 198 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan "Okul Rehberlik Hizmetlerine Dönük Değerlendirme Anketi" kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde t testi ve varyans analizi tekniğinden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Bu araştırma sonucunda; araştırmaya katılan yöneticiler, her okulda bir psikolojik danışman bulunması gerektiğini, PDR servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını, düşündüklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, okul müdürü, okul

ABSTRACT

Problem Statement: The Evaluation of the School Administrators' Thoughts about the Counseling and Guidance Services in Their Own Schools.

Research Aims: The purpose of this research is to evaluate of the school administrators' thoughts about the counseling and guidance services in their own schools.

Method: Survey method was used. 198 principals in primary schools and lycee (124 principals and 74 assistants of principals)in Eskişehir were participate as a sampling group. As measurement tools; for data collection, the questionnaire was developed for this research. SPSS computer program was used for data analyzing. T test and variance analyzing technics were used for statistical analyzing.

Findings and Results: Research findings indicated that school principals believe that the counseling and guidance services are important for students' development and school quality.

Key Words: Counseling and Guidance Service, School Principals, School

* Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik A.B.D.

** Eskişehir Rehberlik ve Araştırma Merkezi

*** Eskişehir Muzaffer Çil Anadolu Lisesi

1.GİRİŞ

Eğitimin bedensel, psikolojik, toplumsal yönlerden gelişen ve topluma aktif uyum gösterebilecek mutlu ve üretken bireyler yetiştirmek gibi temel bir işlevi bulunmaktadır. Bu işlevin gerçekleşmesinde örgün eğitimin yapıldığı okullar büyük önem taşımaktadır. Eğitim yolu ile ulaşmak istenen ana amaç çocuklarımızın kişiliklerini geliştirmek, onları toplumun bir üyesi olarak hayata hazırlamaktır. Öğrencilerin her yönüyle sağlıklı bir şekilde gelişebilmeleri ve sosyal hayata hazırlanabilmeleri yalnızca öğretim etkinlikleri ile gerçekleştirilemez. Bu ancak, öğretim ve rehberlik programlarının birlikte uygulandığı bir eğitim programı ile başarılabılır. Çağdaş eğitim anlayışı çerçevesinde okullarda uygulanan eğitim yaklaşımında ki öğretim ve yönetim boyutlarına, öğrenci kişilik hizmetleri eklenmiştir. Öğrenci kişilik hizmetleri, öğretim ve yönetim hizmetlerinden farklı olarak her öğrencinin kendi sınırlarının en üst seviyesine kadar gelişmesine imkân verecek ortamı hazırlamaya yöneliktir. Öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında yer alan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, bireyin bir bütün olarak geliştirilmesini sağlayacak ortamı hazırlayarak onun kişisel gelişimini ve kendini gerçekleştirme ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı amaçlamaktadır (Kepçeoğlu, 1994).

Okullarda, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri veliler, öğretmenler ve okul yöneticilerini de içine alan bir takım çalışmasını gerektirmektedir. Yirmi birinci yüzyıla girerken okul yöneticilerinin rolleri, görevleri ve yöneticilerden beklentiler daha karmaşık bir hal almaktadır. Hızla değişen bir ortamda okulları başarılı bir biçimde gelecek yüzyıla taşıyacak yöneticilerin, okulu ve toplumu çok iyi tanımaları okulun başarılı olabilmesi için liderlik yapmaları ve sürekli olarak kendilerini geliştirmeleri ve okulda ki öğretmen ve psikolojik danışmanları ile işbirliği içinde olmaları beklenmektedir. (Karip ve Köksal,1999). Bu hizmetlerin yürütülmesini sağlamak için okul müdürüne düşen rolleri şu şekilde sıralanmaktadır: a) Rehberlik Programına Liderlik Yapma ve Destekleme, b) Programın Organizasyonunu Sağlama ve Müşavirlik Yapma, c) Programa Kaynak Sağlama (Yeşilyaprak, 2002). Eğitim-öğretim kurumlarında PDR hizmetlerini düzenleyen bütün yönetmelikler incelendiğinde, okullarda PDR hizmetlerinin yürütülmesi için plan ve program yapma, gerekli işbirliğini sağlama, yürütme, araç ve gereç sağlama, okulda PDR hizmetlerini yürütme komisyonu kurma, bu komisyona başkanlık etme ve gerekli PDR hizmetlerini sağlamada yetkinin okul müdüründe olduğu görülmektedir (Akbaş, 2001; Yeşilyaprak, 2002). PDR alanına giren faaliyetler de okulun temel işlevlerinden sayıldığından, okul müdürünün PDR hizmetlerinin başarısından sorumlu olmasının doğal olduğu anlaşılmaktadır (Paskal, 2001; Tan 1998).

Kepçeoğlu (1984), okullardaki rehberlik hizmetlerini algılama düzeylerine ilişkin yaptığı çalışmada müdür, uzman ve öğretmenler arasında önemli algılama farklılıklarının olduğunu belirlemiştir. Özdemir (1991)ise yaptığı çalışmada; öğrenci, öğretmen, psikolojik danışman ve yöneticilerin PDR hizmetlerinden beklentileri ile bu beklentilerin bazı özlük niteliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemiştir. Araştırma sonucunda yaşı küçük olan yöneticilerin, yaşı büyük olanlardan, hizmet içi eğitim seminerlerinden özellikle rehberlik ile ilgili eğitimlere katılan yöneticilerin, katılmayanlara göre psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin beklentilerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğunu bulmuştur. Tuzcuoğlu'nun (1995), ilköğretim okullarında ki rehberlik servislerinden beklentiler ve rehberlik servisinin öğrenciler üzerindeki etkisini incelediği araştırma sonucunda, örnekleme oluşturan kişilerin rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin yüksek olduğu görülmüştür. Hamamcı ve ark.(2004) psikolojik danışmanların mesleki sorunları üzerine yaptıkları çalışmada, psikolojik

danışmanların okul yöneticileri ve öğretmenlerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri ile ilgili bilgi ve anlayış eksikliği içinde olduklarını belirlemişlerdir. Bir başka çalışmada, psikolojik danışmanların kişisel ve sosyal uyumlarının çalışılan okul ortamında yaşanan mesleki sorunlara göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir (Ceyhan 2000) .

Ülkemizde son yıllarda ilk ve orta dereceli okullarda yöneticilik yapan müdür ve müdür yardımcılarının psikolojik danışma hizmetlerine ve psikolojik danışmanlarının rollerine ilişkin görüşleri ve işbirliğini tercihleri, okullarda ki eğitim kalitesini etkileyen önemli bir faktördür. Okul personelinin ortak bir psikolojik danışma ve rehberlik anlayışının ve buna paralel olarak uygun beklentilerinin olmaması, psikolojik danışmanların benlik saygısını ve yeterlilik duygularını olumsuz yönde etkilemektedir (Wiggins, Evans ve Martin,1990; Sutton ve Fall, 1995). Okullarda görev ve sorumluluk dağılımını yapan okul yöneticilerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin ve algılarının farklılaşması PDR hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesinde olumsuzluklar, sorunlar yaratmaktadır. Okul müdürlerinin PDR hizmetleri ile ilgili görüşlerinin ve algılarının neler olduğunun belirlenmesi ile ilgili araştırmalar yapılıyor olmasına rağmen zaman zaman değişen eğitim anlayışları ve PDR yaklaşımları ile idarecilerin görüşlerinin yeniden gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Eskişehir ilindeki ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu temel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

2. ALT AMAÇLAR

1. Eskişehir ilinde ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşleri nedir?

2. Eskişehir ilinde ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşleri;

- Okul yönetiminde üstlendikleri görev türüne,
- Yöneticilik yaptıkları kurumun türüne,
- Görev yaptığı okulda rehberlik servisinin bulunup bulunmamasına, göre farklılık göstermekte midir?

3. YÖNTEM

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2005-2006 öğretim yılında Eskişehir merkez ve ilçelerinde ki ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan 325 müdür ve müdür yardımcısı oluşturmaktadır. Araştırma örneğine, Eskişehir ili merkezdeki İlköğretim ve Ortaöğretim okullarında görev yapan, 124'ü müdür ve 74'ü müdür yardımcısı 198 okul yöneticisi rasgele örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Örnekleme oluşturan 198 kişinin 170'i erkek, 28'si kadındır. 130'u ilköğretim, 68'i ortaöğretim okulu yöneticisi olarak görev yapmaktadır. Okulların 168'inde PDR servisi var iken 30'unda PDR servisi bulunmamaktadır.

3.2. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması aşamasında, iki ölçme aracından yararlanılmıştır. Bunlardan birisi Kişisel Bilgi Formu, diğeri de Okul Rehberlik Hizmetlerine Dönük Değerlendirme Anketidir.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından psikolojik danışmanların özlük, çalıştığı okulun özelliklerini ortaya koyacak biçimde kişisel bilgi Formu hazırlanmıştır. Okul yöneticilerinin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla, araştırmacılar tarafından hazırlanan bir kişisel bilgi formu da kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda; okul yöneticisinin görev türü, yöneticilik yaptığı kurumunu türü, yöneticilikteki hizmet süresi, yöneticilik yaptığı okulda PDR servisinin bulunup, bulunmaması gibi sorular yer almıştır.

Okul Rehberlik Hizmetlerine Dönük Değerlendirme Anketi

Okul Rehberlik Hizmetlerine Dönük Değerlendirme Anketi araştırmacılar tarafından okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacı ile hazırlanmıştır. Anket sorularının oluşturulmasında öncelikle ilgili literatür ve uzman görüşleri doğrultusunda Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetleri ile ilgili görüşleri içerdiği düşünülen bir soru listesi oluşturulmuştur. Bu anket formu Eskişehir ilinde ki Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapan 198 okul yöneticisi ve yardımcısına verilmiştir. Okul Rehberlik Hizmetlerine Dönük Değerlendirme Anketi 14 maddeden oluşmaktadır. Ankette yer alan her bir madde cevaplandırılırken Okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı ise “Hiç katılmıyorum” (1), “Katılmıyorum” (2), “Kararsızım” (3), “Kısmen Katılıyorum” (4) ve “Katılıyorum” (5) işaretlenecek biçimde 5’li likert tipi derecelendirme yapılmaktadır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada, verilerin çözümü SPSS paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde, bağımsız gruplara uygulanan t-testi ve iki değişkenli seçkisiz gruplar deseninde varyans analizi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmış ve bunun üzerinde olanlar ayrıca belirtilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgulara ilişkin ulaşılan sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

4. 1. Okul Yöneticilerinin PDR Hizmetlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan 198 okul idarecisinin 14 anket maddesine göre okuldaki PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik 14 anket maddesine verdikleri cevaplara göre, maddelerin toplam ortalama puanları hesaplanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Ölçek Maddelerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	N	X	S
1. Her okulda bir Psikolojik danışman bulunması gerektiğini düşünüyorum	198	4,8030	,68826
2. Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum.	198	4,7525	,72264
3. Rehber uzmanların yönlendirmesi olmadan da okuldaki rehberlik hizmetlerinin sınıf ve branş öğretmenleri tarafından etkili bir şekilde yürütülebileceğini düşünüyorum.	198	3,6616	1,32590
4. Bir rehber uzmanın okuldaki rehberlik hizmetlerini okuldaki bir birimden değil de merkezden yürütmesinin yeterli olacağı görüşündeyim.	198	4,1111	1,25758
5. Bir rehber uzmanın belirli zaman aralıkları ile okula gelip sorunlu öğrencilerle görüşmelerinin rehberlik hizmetleri açısından yeterli olduğu görüşündeyim.	198	4,0556	1,22659
6. Rehber uzmanların okullarda ki rehberlik hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olduğunu düşünüyorum	198	3,7020	1,25730
7. Rehber uzmanın öğrenciyi bire bir tanınması açısından rehberlik servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşünüyorum.	198	4,6970	,81800
8. Rehber uzmanın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum.	198	3,1515	1,64557
9. Rehberlik servisinin okul yönetimi, öğretmen ve veli arasında iletişimi sağlayan sürekli bir birim olduğu görüşündeyim.	198	4,3889	1,04482
10. Okuldaki rehberlik servisinin okuldaki sorunlara büyümeden müdahale ettiği düşüncesindeyim.	198	4,1818	1,07452
11. Disipline verilen öğrenciyle ilgili olarak psikolojik danışmanın görüşünü almanın önemli olduğunu düşünüyorum.	198	4,5354	,89344
12. Öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik seminer konularında psikolojik danışmanın fikrini almanın önemli olduğunu düşünüyorum.	198	4,4242	,99838
13. İlgi ve yeteneklerini, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanıması için öğrenciyi rehberlik hizmetlerinden yararlanması gerektiğini düşünüyorum.	198	4,7020	,80424
14. Öğrencilerin gelişiminin takip edilmesinde rehber uzmanların etkin rol oynadığı düşüncesindeyim	198	4,4697	,95407

Okul
Yöneticilerinin
Okuldaki

12

Tablo 1’de yer alan bulgulara göre okul idarecilerinin okuldaki PDR hizmetlerine ilişkin görüşleri konusunda çeşitli ifadelerden oluşan 14 maddeye verdikleri cevaplara göre yapılan değerlendirmede, olumlu görüş bildirdikleri maddeler şöyle sıralanmaktadır: “Her okulda bir Psikolojik danışman bulunması gerektiğini düşünüyorum ($x=4,803$), Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum ($x=4,7525$), İlgi ve yeteneklerini, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanıması için öğrenciyi rehberlik hizmetlerinden yararlanması gerektiğini düşünüyorum ($x=4,702$), psikolojik danışman’ın öğrenciyi bire bir tanınması açısından rehberlik servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşünüyorum ($x=4,697$), Disipline verilen (sevk edilen) öğrenciyle ilgili olarak psikolojik danışman’ın görüşünü almanın önemli olduğunu düşünüyorum ($x=4,535$). Okul idarecilerinin okuldaki PDR hizmetlerine ilişkin görüşleri konusunda çeşitli ifadelerden oluşan 14 maddeye verdikleri cevaplara göre yapılan değerlendirmede, olumsuz görüş bildirdikleri maddeler şöyle sıralanmaktadır: psikolojik danışman’ın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum ($x=3,151$), psikolojik danışmanların yönlendirmesi olmadan da okuldaki rehberlik hizmetlerinin sınıf ve branş öğretmenleri tarafından etkili bir şekilde

yürütülebileceğini düşünüyorum ($x=3,661$), psikolojik danışmanların okullardaki rehberlik hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olduğunu düşünüyorum ($x=3,702$), Bir psikolojik danışman'ın belirli zaman aralıkları ile okula gelip sorunlu öğrencilerle görüşmelerinin rehberlik hizmetleri açısından yeterli olduğu görüşündeyim ($x=4,055$), bir psikolojik danışman'ın okuldaki rehberlik hizmetlerini okuldaki bir birimden değil de merkezden yürütmesinin yeterli olacağı görüşündeyim ($x=4,111$).

4.2. Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Dönük Görüşlerinin Okul Yönetiminde aldıkları görev türüne göre dağılımı

Okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin görev türüne göre farklılaşma durumunun sonuçları tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Dönük Görüşlerinin Okul Yönetiminde aldıkları Görev Türüne Göre Farkların Dağılımı

Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Dönük Görüşlerine Ait Değerlendirme Soruları	GRU P	N	X	S	t	p
1. Her okulda bir psikolojik danışman bulunması gerektiğini düşünüyorum	Müdür	74	4,93	,302	2,508	,013*
	Müdür Yard.	124	4,72	,82		
2. Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum	Müdür	74	4,87	,36	2,274	,024*
	Müdür Yard.	124	4,67	,86		
3. Rehber uzmanların yönlendirmesi olmadan da okuldaki rehberlik hizmetlerinin sınıf ve branş öğretmenleri tarafından etkili bir şekilde yürütülebileceğini düşünüyorum.	Müdür	74	2,25	1,28	-,677	,499
	Müdür Yard.	124	2,38	1,35		
4. Bir rehber uzmanın okuldaki rehberlik hizmetlerini okuldaki bir birimden değil de merkezden yürütmesinin yeterli olacağı görüşündeyim.	Müdür	74	1,67	1,11	-1,938	,054
	Müdür Yard.	124	2,01	1,32		
5. Bir rehber uzmanın belirli zaman aralıkları ile okula gelip sorunlu öğrencilerle görüşmelerinin rehberlik hizmetleri açısından yeterli olduğu görüşündeyim.	Müdür	74	1,81	1,06	-1,247	,214
	Müdür Yard.	124	2,02	1,30		
6. Rehber uzmanların okullarda ki rehberlik hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olduğunu düşünüyorum	Müdür	74	2,04	1,12	-2,334	,021*
	Müdür Yard.	124	2,45	1,30		
7. Rehber uzmanın öğrenciyi bire bir tanınması açısından rehberlik servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşünüyorum.	Müdür	74	4,71	,81	0,255	,799
	Müdür Yard.	124	4,68	,82		
8. Rehber uzmanın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum.	Müdür	74	2,82	1,66	-2,162	,032*
	Müdür Yard.	124	3,34	1,60		
9. Rehberlik servisinin okul yönetimi, öğretmen ve veli arasında iletişimi sağlayan sürekli bir birim olduğu görüşündeyim.	Müdür	74	4,41	1,05	,310	,757
	Müdür Yard.	124	4,37	1,03		
10. Okuldaki rehberlik servisinin okuldaki sorunlara büyümeden müdahale ettiği düşüncesindeyim.	Müdür	74	4,17	1,08	-0,62	,951
	Müdür Yard.	124	4,18	1,06		
11. Disipline verilen öğrenciyle ilgili olarak psikolojik danışmanın görüşünü almanın önemli olduğunu düşünüyorum.	Müdür	74	4,64	,74	1,472	,143
	Müdür Yard.	124	4,46	,96		

12.Öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik seminer konularında psikolojik danışmanın fikrini almanın önemli olduğunu düşünüyorum.	Müdür	74	4,55	,86	1,495	,137
	Müdür Yard.	124	4,34	1,06		
13.İlgi ve yeteneklerini, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanıması için öğrenciyi rehberlik hizmetlerinden yararlanması gerektiğini düşünüyorum.	Müdür	74	4,85	,51	2,327	,021*
	Müdür Yard.	124	4,61	,92		
14.Öğrencilerin gelişiminin takip edilmesinde rehber uzmanların etkin rol oynadığı düşüncesindeyim	Müdür	74	4,54	,89	,827	,409
	Müdür Yard.	124	4,42	,98		

Okul
Yöneticilerinin
Okuldaki

14

Tablo 2’de, okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin görevlerine göre farkları incelendiğinde, okul rehberlik hizmetleri değerlendirme listesindeki 1., 2., 6., 8., ve 13. maddelerde fark bulunmuştur. “Her okulda bir psikolojik danışmanın bulunması gerektiğini düşünüyorum” maddesinde müdür ve müdür yardımcıları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.($t= 2,50$ $p=,013$ $p<0.05$). Bu görüşe müdürler daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar. “Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum” görüşünde müdürler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,274$ $p=,024$ $P<0.05$). Bu görüşe müdürler daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar. “Okul yöneticilerinin görev farklılıklarına göre psikolojik danışmanların okullardaki rehberlik hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olduğunu düşünüyorum” görüşüne müdürler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,334$ $p=,021$ $P<0.05$). Psikolojik danışman’ın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum” görüşüne müdür yardımcıları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,162$ $p=,032$ $P<0.05$). “İlgi ve yeteneklerini, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanıması için öğrenciyi rehberlik hizmetlerinden yararlanması gerektiğini düşünüyorum” görüşüne müdürler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,327$ $p=,021$ $P<0.05$). Ölçeğin 3., 4., 5., 7., 9., 10.,11., 12. ve 14. maddelerinde fark bulunmamıştır.

4.3. Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Dönük Görüşlerinin Görev Yaptıkları Kurum Türüne Göre Dağılımı

Okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin görev yaptıkları kurum türüne göre farklılaşma durumunun belirlenmesi için yapılan t testi analizinin sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Dönük Görüşlerinin Kurum Türüne Göre Farkların Dağılımı

Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Dönük Görüşlerine Ait Değerlendirme Soruları	GRUP	N	X	S	t	p
1. Her okulda bir psikolojik danışman bulunması gerektiğini düşünüyorum	İlköğretim	130	4,86	,53	1,61	,110
	Ortaöğretim	68	4,67	,90		
2. Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum	İlköğretim	130	4,84	,50	2,11	,03*
	Ortaöğretim	68	4,57	,99		
3. Rehber uzmanların yönlendirmesi olmadan da okuldaki rehberlik hizmetlerinin sınıf ve branş öğretmenleri tarafından etkili bir şekilde yürütülebileceğini düşünüyorum.	İlköğretim	130	2,29	1,34	-0,68	,494
	Ortaöğretim	68	2,42	1,28		
4. Bir rehber uzmanın okuldaki rehberlik hizmetlerini okuldaki bir birimden değil de merkezden yürütmesinin yeterli olacağı görüşündeyim.	İlköğretim	130	1,70	1,13	-2,67	,009*
	Ortaöğretim	68	2,23	1,40		
5. Bir rehber uzmanın belirli zaman aralıkları ile okula gelip sorunlu öğrencilerle görüşmelerinin rehberlik hizmetleri açısından yeterli olduğu görüşündeyim.	İlköğretim	130	1,85	1,16	-1,38	,168
	Ortaöğretim	68	2,11	1,32		
6. Rehber uzmanların okullarda ki rehberlik hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olduğunu düşünüyorum	İlköğretim	130	2,11	1,17	-2,75	,007*
	Ortaöğretim	68	2,64	1,34		
7. Rehber uzmanın öğrenciyi bire bir tanuması açısından rehberlik servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşünüyorum.	İlköğretim	130	4,83	,55	2,84	,006*
	Ortaöğretim	68	4,42	1,12		
8. Rehber uzmanın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum.	İlköğretim	130	2,98	1,68	-2,05	,042*
	Ortaöğretim	68	3,47	1,52		
9. Rehberlik servisinin okul yönetimi, öğretmen ve veli arasında iletişimi sağlayan sürekli bir birim olduğu görüşündeyim.	İlköğretim	130	4,50	,90	2,02	,046*
	Ortaöğretim	68	4,16	1,25		
10. Okuldaki rehberlik servisinin okuldaki sorunlara büyümeden müdahale ettiği düşüncesindeyim.	İlköğretim	130	4,30	,98	2,03	,045*
	Ortaöğretim	68	3,95	1,20		
11. Disipline verilen öğrenciyle ilgili olarak psikolojik danışmanın görüşünü almanın önemli olduğunu düşünüyorum.	İlköğretim	130	4,66	,71	2,60	,011*
	Ortaöğretim	68	4,27	1,11		
12. Öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik seminer konularında psikolojik danışmanın fikrini almanın önemli olduğunu düşünüyorum.	İlköğretim	130	4,59	,90	2,85	,000*
	Ortaöğretim	68	4,13	1,10		
13. İlgi ve yeteneklerini, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanıması için öğrenciyi rehberlik hizmetlerinden yararlanması gerektiğini düşünüyorum.	İlköğretim	130	4,77	,69	1,64	,102
	Ortaöğretim	68	4,55	,96		
14. Öğrencilerin gelişiminin takip edilmesinde rehber uzmanların etkin rol oynadığı düşüncesindeyim	İlköğretim	130	4,60	,83	2,63	,010*
	Ortaöğretim	68	4,20	1,10		

Tablo 3'te, okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin kurum türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde, okul rehberlik hizmetleri değerlendirme listesindeki 2., 4., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., maddelerde fark bulunmuştur. Bunlar sıra ile; “Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum” görüşüne ilköğretim idarecileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,117$ $p=,031$ $P<0.05$). “Bir psikolojik danışman'ın okuldaki rehberlik hizmetlerini okuldaki bir birimden değil de merkezden yürütmesinin yeterli olacağı görüşündeyim” görüşüne ortaöğretim idarecileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,672$ $p=,009$ $P<0.05$). “psikolojik danışman'ın okullardaki rehberlik hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olduğunu düşünüyorum” görüşüne ortaöğretim idarecileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,755$ $p=,007$ $P<0.05$). “psikolojik danışman'ın öğrenciyi bire bir tanıması açısından rehberlik servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşünüyorum” görüşüne ilköğretim idarecileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,847$ $p=,006$ $P<0.05$). “psikolojik danışman'ın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum” görüşüne ortaöğretim idarecileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,055$ $p=,042$ $P<0.05$). “Rehberlik servisinin okul yönetimi, öğretmen ve veli arasında iletişimi sağlayan sürekli bir birim olduğu görüşündeyim” görüşünde ilköğretim idarecileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,020$ $p=,046$ $P<0.05$). “Okuldaki rehberlik servisinin okuldaki sorunlara büyümeden müdahale ettiği düşüncesindeyim” görüşüne ilköğretim idarecileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,030$ $p=,045$ $P<0.05$). “Disipline verilen (sevk edilen) öğrenciyle ilgili olarak Psikolojik danışmanın görüşünü almanın önemli olduğunu düşünüyorum” görüşüne ilköğretim idarecileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,607$ $p=,011$ $P<0.05$). “Öğrenci, veli ve öğretmenlere ilişkin seminer konularında Psikolojik danışmanın fikrini almanın önemli olduğunu düşünüyorum” görüşüne ilköğretim idarecileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,854$ $p=,005$ $P<0.05$). Öğrencilerin gelişiminin takip edilmesinde psikolojik danışmanların etkin rol oynadığı düşüncesindeyim” görüşünde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,636$ $p=,010$ $P<0.05$). Tablo 4'te okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşleri kurum türüne göre incelendiğinde, okul rehberlik hizmetleri değerlendirme ölçeğinde 1., 3., 5. ve 13. sorularda fark bulunmamıştır.

4.4. Okul Yöneticilerinin PDR Hizmetlerine İlişkin Görüşlerinin Kurumlarında Rehberlik (PDR) Servisinin Bulunup Bulunmamasına Göre İncelenmesi

Okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin kurumlarında PDR servisinin bulunup bulunmamasına göre belirlenmesi için yapılan t testi sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur. Okullardaki, yöneticilerin kurumlarında rehberlik (PDR) servisinin bulunup bulunmaması “Evet” ve “Hayır” olarak sorulup cevap alınmıştır.

Tablo 4. Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Dönük Görüşlerinin Kurumlarında Rehberlik Servisinin Bulunmasına Göre Farkların Dağılımı

Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Dönük Görüşlerine Ait Değerlendirme Soruları	GRUP	N	X	S	t	p
1. Her okulda bir psikolojik danışman bulunması gerektiğini düşünüyorum	PDR Servisi Var	168	4,79	,67	-,24	,80
	PDR Servisi Yok	30	4,83	,74		
2. Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum	PDR Servisi Var	168	4,72	,77	-2,13	,03*
	PDR Servisi Yok	30	4,90	,30		
3. Rehber uzmanların yönlendirmesi olmadan da okuldaki rehberlik hizmetlerinin sınıf ve branş öğretmenleri tarafından etkili bir şekilde yürütülebileceğini düşünüyorum.	PDR Servisi Var	168	2,24	1,28	-2,22	,03*
	PDR Servisi Yok	30	2,86	1,43		
4. Bir rehber uzmanın okuldaki rehberlik hizmetlerini okuldaki bir birimden değil de merkezden yürütmesinin yeterli olacağı görüşündeyim.	PDR Servisi Var	168	1,94	1,28	1,59	,11
	PDR Servisi Yok	30	1,60	1,03		
5. Bir rehber uzmanın belirli zaman aralıkları ile okula gelip sorunlu öğrencilerle görüşmelerinin rehberlik hizmetleri açısından yeterli olduğu görüşündeyim.	PDR Servisi Var	168	1,94	1,25	,06	,95
	PDR Servisi Yok	30	1,93	1,08		
6. Rehber uzmanların okullarda ki rehberlik hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olduğunu düşünüyorum	PDR Servisi Var	168	2,32	1,28	,68	,49
	PDR Servisi Yok	30	2,16	1,11		
7. Rehber uzmanın öğrenciyi bire bir tanınması açısından rehberlik servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşünüyorum.	PDR Servisi Var	168	4,65	,87	-3,40	,00*
	PDR Servisi Yok	30	4,93	,25		
8. Rehber uzmanın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum.	PDR Servisi Var	168	3,25	1,64	2,22	,03*
	PDR Servisi Yok	30	2,56	1,54		
9. Rehberlik servisinin okul yönetimi, öğretmen ve veli arasında iletişimi sağlayan sürekli bir birim olduğu görüşündeyim.	PDR Servisi Var	168	4,36	1,08	-,76	,44
	PDR Servisi Yok	30	4,50	,82		
10. Okuldaki rehberlik servisinin okuldaki sorunlara büyümeden müdahale ettiği düşüncesindeyim.	PDR Servisi Var	168	4,16	1,09	-,70	,48
	PDR Servisi Yok	30	4,30	,98		
11. Disipline verilen öğrenciyle ilgili olarak psikolojik danışmanın görüşünü almanın önemli olduğunu düşünüyorum.	PDR Servisi Var	168	4,47	,94	-4,04	,00*
	PDR Servisi Yok	30	4,86	,34		
12. Öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik seminer konularında psikolojik danışmanın fikrini almanın önemli olduğunu düşünüyorum.	PDR Servisi Var	168	4,38	1,05	-2,21	,03*
	PDR Servisi Yok	30	4,66	,54		
13. İlgili ve yeteneklerini, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanınması için öğrenciyi rehberlik hizmetlerinden yararlanması gerektiğini düşünüyorum.	PDR Servisi Var	168	4,66	,85	-2,36	,02*
	PDR Servisi Yok	30	4,90	,40		
14. Öğrencilerin gelişiminin takip edilmesinde rehber uzmanların etkin rol oynadığı düşüncesindeyim	PDR Servisi Var	168	4,41	,54	-2,90	,00*
	PDR Servisi Yok	30	4,76	,50		

Tablo 4'te, okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin kurumlarında rehberlik (PDR) servisinin bulunup bulunmamasına incelendiğinde, okul rehberlik hizmetleri değerlendirme ölçeğinde 2., 3., 7., 8.,11., 12., 13. ve 14.maddelerde fark bulunmuştur. Bunlar sırasıyla; “Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum” görüşünde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,132$ P=,035 P<0.05). “Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum” görüşünü okulunda rehberlik servisi bulunan ortaöğretim idarecileri daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. “Psikolojik danışman’ın yönlendirmesi olmadan da okuldaki rehberlik hizmetlerinin sınıf ve branş öğretmenleri tarafından etkili bir şekilde yürütülebileceğini düşünüyorum” görüşünde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,226$ P=,032 P<0.05). psikolojik danışmanların, yönlendirmesi olmadan da okuldaki rehberlik hizmetlerinin sınıf ve branş öğretmenleri tarafından etkili bir şekilde yürütülebileceğini düşünüyorum” görüşünü okulunda rehberlik servisi bulunan ortaöğretim idarecileri daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. “psikolojik danışman’ın öğrenciyi bire bir tanınması açısından rehberlik servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşünüyorum” görüşünde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-3,402$ P=,001 P<0.05). “Psikolojik danışman’ın öğrenciyi bire bir tanınması açısından rehberlik servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşünüyorum” görüşünü okulunda rehberlik servisi bulunan ortaöğretim idarecileri daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. “psikolojik danışman’ın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum” görüşünde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,226$ P=,031 P<0.05). “Psikolojik danışman’ın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum” görüşünü okulunda rehberlik servisi bulunan ilköğretim idarecileri daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. “Disipline sevk edilen öğrenciyle ilgili olarak psikolojik danışman’ın görüşünü almanın önemli olduğunu düşünüyorum” görüşünde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-4,043$ P=,000 P<0.05). “Disipline sevk edilen öğrenciyle ilgili olarak psikolojik danışman’ın görüşünü almanın önemli olduğunu düşünüyorum” görüşünü okulunda rehberlik servisi bulunan ortaöğretim idarecileri daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. “Öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik seminer konularında psikolojik danışman’ın fikrini almanın önemli olduğunu düşünüyorum” görüşünde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,219$ P=,030 P<0.05). “Öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik seminer konularında psikolojik danışman’ın fikrini almanın önemli olduğunu düşünüyorum” görüşünü okulunda rehberlik servisi bulunan ortaöğretim idarecileri daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. “İlgi ve yeteneklerini, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanıması için öğrenciyi rehberlik hizmetlerinden yararlanması gerektiğini düşünüyorum.” görüşünde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,366$ p=,020 P<0.05). “İlgi ve yeteneklerini, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanıması için öğrenciyi rehberlik hizmetlerinden yararlanması gerektiğini düşünüyorum.” görüşünü okulunda rehberlik servisi bulunan ortaöğretim idarecileri daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. “Öğrencilerin gelişiminin takip edilmesinde psikolojik danışmanların etkin rol oynadığı düşüncesindeyim” görüşünde anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,908$ P=,005 P<0.05). “Öğrencilerin gelişiminin takip edilmesinde psikolojik danışmanların etkin rol oynadığı düşüncesindeyim” görüşünü okulunda rehberlik servisi bulunan ortaöğretim idarecileri daha yüksek düzeyde benimsemektedirler.

Tablo 4'te okul yöneticilerinin PDR hizmetlerine ilişkin görüşlerinin kurumlarında rehberlik servisinin bulunup bulunmamasına göre incelendiğinde,

okul rehberlik hizmetleri değerlendirme ölçeğinde ki 1., 4., 5., 6., 9. ve 10. sorularda fark bulunmamıştır.

5. TARTIŞMA

Bu araştırmaya katılan yöneticiler, her okulda bir psikolojik danışman bulunması gerektiğini, (PDR) servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını, ilgi ve yeteneklerinin, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanıması için öğrencinin PDR hizmetlerinden yararlanması gerektiğini ve psikolojik danışman'ın öğrenciyi bire bir tanıması açısından PDR servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Ayrıca yöneticilerin; psikolojik danışman'ın okuldaki PDR hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiği, psikolojik danışmanların yönlendirmesi olmadan da okuldaki rehberlik PDR hizmetlerinin sınıf ve branş öğretmenleri tarafından etkili bir şekilde yürütülebileceği, psikolojik danışmanların okullardaki rehberlik PDR hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olacağı, bir psikolojik danışman'ın belirli zaman aralıkları ile okula gelip sorunlu öğrencilerle görüşmelerinin PDR hizmetleri açısından yeterli olduğu ve bir psikolojik danışman'ın okuldaki PDR hizmetlerini okuldaki bir birimden değil de merkezden yürütmesinin yeterli olacağı görüşlerine katılmadıkları belirlenmiştir. Hardsty-Dillard (1994) Morse ve Russel,(1988) psikolojik danışmanların okuldaki yönetici ve öğretmenlerle birlikte soruna zamanında müdahale etmenin yararlı olacağını vurgulamışlardır. Glossoff ve Kprowicz (1990) psikolojik danışma programlarında ekip yaklaşımının son derece önemli olduğunu ve bu ekibin bir araya getirilmesinde, psikolojik danışmanın rolünü vurgulamaktadırlar.

Okul idaresinden sorumlu müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında farklılıklar olduğu belirlenmiştir. “Her okulda bir psikolojik danışman bulunması gerektiğini düşünüyorum”, “Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum”, “İlgi ve yeteneklerini, ihtiyaçlarının farkına vararak kendini tanıması için öğrenciyi rehberlik hizmetlerinden yararlanması gerektiğini düşünüyorum” görüşlerini müdürler daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. Müdür yardımcıları ise psikolojik danışmanın okullardaki rehberlik hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olduğunu düşünüyorum” ve “Psikolojik danışmanın okuldaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum” görüşlerini daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. PDR hizmetlerini etkili kullanma ve öğrenci gelişiminde bu hizmetlerin den etkili bir şekilde yararlanabilme fikrini okul müdürleri yardımcılarında daha fazla benimsemiş görünmektedirler. Okul müdürlerinin PDR servisinin kullanımı ile ilgili eğitim ve deneyimlerine bağlı olarak belirli görüşleri olabilir. Ancak PDR servisi ile ilgili beklentiler ve görev tanımları konusunda yetersizlikler olduğu düşünülmektedir. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında çalışan okul idarecilerinin görüşleri arasındaki farklar değerlendirildiğinde; “Rehberlik servisinin sürekli bir birim olarak okulda yer almasının öğrenci gelişimi açısından yararlı olacağını düşünüyorum”, psikolojik danışman'ın öğrenciyi bire bir tanıması açısından rehberlik servisinin okulda sürekli bir birim olarak varlığının önemli olduğunu düşünüyorum”, “Rehberlik servisinin okul yönetimi, öğretmen ve veli arasında iletişimi sağlayan sürekli bir birim olduğu görüşündeyim”, “Okuldaki rehberlik servisinin okuldaki sorunlara büyümeden müdahale ettiği düşüncesindeyim”, “Disipline sevk edilen öğrenciyle ilgili olarak psikolojik

danışman'ın görüşünü almanın önemli olduğunu düşünüyorum”, “Öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik seminer konularında psikolojik danışman'ın fikrini almanın önemli olduğunu düşünüyorum” görüşlerine ilköğretim idarecileri daha yüksek düzeyde katılmışlardır. “Bir Psikolojik danışmanın okuldaki PDR hizmetlerini okuldaki bir birimden değil de merkezden yürütmesinin yeterli olacağını”, psikolojik danışmanların okullardaki PDR hizmetlerini öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitim seminerleri ile sınırlı tutmasının yeterli olduğunu düşünüyorum”, “psikolojik danışman'ın okuldaki PDR hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum” görüşlerine ortaöğretim idarecileri daha yüksek düzeyde katılmışlardır. Sonuçlar incelendiğinde, PDR hizmetlerinin gerekliliği ve daha etkin kullanılması ile ilgili olarak ilköğretim okulu idarecileri daha duyarlı görülmektedir. PDR hizmetlerinden ne bekleyecekleri konusunda yeterli bilgiye sahip oldukları yorumu yapılabilir. Bu durum, ilköğretim de PDR hizmetlerinin daha etkin yürütülmesi ihtiyacı öğrenci grubunun ihtiyaçlarından ve öğretmenlerin, velilerin beklentilerinden kaynaklanıyor olabilir. İdareciler, küçük yaş grubu öğrencilerini tanımak ve kişilik gelişimlerine yardımcı olmak üzere PDR desteğini daha fazla hissediyor olabilirler. Özdemir (1991) yaptığı çalışmada, ilköğretim okullarında görevli yöneticiler ile öğretmenlerin PDR hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri ve bu değerlendirmelerin bazı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini araştırmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim okullarındaki görevli yöneticilerin PDR hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerinin olumlu düzeyde, birbirine paralel ve olduğu ortaya çıkmıştır. Ünal (2004) ilköğretim okullarında yönetici ve öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine ve psikolojik danışmanlara önemli düzeyde ihtiyaç duyduğunu saptamıştır.

Okulunda PDR servisi bulunan ilköğretim idarecileri, “psikolojik danışmanın okuldaki PDR hizmetlerinin yürütülmesi dışında idari bölüme de yardımcı olduğu için okulda bulunması gerektiğini düşünüyorum” görüşünü daha yüksek düzeyde benimsemektedirler. Okul yöneticilerinin psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili bilgi ve anlayış eksikliğine sahip oldukları düşünülebilir. Hamamcı, Murat ve Çoban (2004) de yaptıkları çalışmada psikolojik danışmanlar okul yöneticilerinin bilgi eksikliğinden dolayı PDR hizmetlerine ilişkin sorumluluklarını gereği kadar yerine getirmediğini vurgulamışlardır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER:

Bu araştırma sonuçlarına göre; Psikolojik danışmanlar göreve yeni başlayan ve deneyimli öğretmen ve idarecilere yönelik seminer çalışmaları düzenleyebilirler. Aynı zamanda psikolojik danışmanların mezun olduktan sonra rehberlik araştırma merkezlerinde alanda uygulama yapabilme yeterliliğini kazandıktan sonra okullarda görevlendirilmeleri alandaki uygulamalarda deneyim kazanmak açısından önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, S. (2001). İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarındaki Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Oluşturulan İşbirliğinin İncelenmesi (Adana Örneği). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi.
- Ceyhan, E. (2000). Mesleki Sorun Düzeyleri Farklı Okul Rehber Öğretmenlerinin Kişisel ve Sosyal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 13, 45-56.

- Glosoff, H. L. ve Koprowicz, C. L. (1990). *Children Achieving Potential: An Introduction to Elementary School Counselling and State-level Policies*. Alexandria, VA: *American Association for Counselling and Development*.
- Hamamcı, Z., Murat, M., Çoban, A. (2004). Gaziantep'teki Okullarda Çalışan Psikolojik Danışmanların Mesleki Sorunlarının İncelenmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi: Malatya.
- Hardesty, P. H. ve Dillard, J. M. (1994). The Role of Elementary School Counselors Compared with Their Middle and Secondary School Counterparts. *Elementary School Guidance and Counselling*, 29, 83-91.
- Karip, E. Köksal, K., (1999). *Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi. Eğitim yönetimi*. Ankara: Pegem Yayınları, 18, 193-207.
- Kepçeoğlu, M. (1994). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. 8. b., Ankara: Özer Matbaası.
- Kepçeoğlu, M. (1984). Okullardaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme. *H.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 26-30.
- Morse, C. L. ve Russell, T. (1988). How Elementary School Counselors See Their Role: An Empirical Study. *Elementary School Guidance and Counselling*, 23, 54-62.
- Özdemir, E. İ. (1991). Bazı Değişkenlerin Liselerdeki Öğrenci, Öğretmen, Danışman ve Yöneticilerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinden Beklentilerinin Etkisi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Hacettepe Üniversitesi.
- Paskal, K. (2001). Okul Yöneticilerinin (İlköğretim Okulu Müdürlerinin) Bu Okullarda Görev Yapan Rehber Uzmanların Görevleri ve Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Bilinçlilik Düzeyleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi.
- Sutton, J.M. ve Fall, M. (1995). The Relationship of School Climate Factors to Counselor Self-efficacy. *Journal of Counselling and Development*, 73, 331-336.
- Tan, H. (1992). *Psikolojik danışmanlık ve rehberlik*. İstanbul: Öğretmen Kitapları Dizisi No.163.
- Tan, H. (1998). *Psikolojik yardım ilişkileri*. İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi.
- Tuzcuoğlu, N., (1995). İlköğretimde Rehberlik Servisinden Beklentiler ve Rehberlik Servisinin Öğrenciler Üzerindeki Etkisi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Marmara Üniversitesi.
- Ünal, E. (2004). İlköğretim Okullarında Profesyonel Olmayan Rehberlik Çalışmaları Ve Eksikliği Hissedilen Hizmetler. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi: Malatya.
- Wiggins, J. D., Evans, G., Martin, F. (1992). Counsellor Self-esteem Related to Personal and Demographic Values. *The School Counselor*, 37, 213-218.
- Yeşilyaprak, B. (2002). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. 3. b., Ankara: Nobel Yayınevi.

Doç. Dr. Nilüfer Ş. ÖZABACI

Lisans eğitimini 1989 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri/Psikolojik Danışma ve Rehberlik ana bilim dalında, Y. Lisans eğitimini 1993 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ana bilim dalında "A Study of The Motivation of Teachers and Administrators of Handicapped Children."adlı teziyle tamamlamıştır. Doktora eğitimini 2000 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikolojik Danışma ve Rehberlik ana bilim dalında' da:"Okul Başarısızlığının Algılanan Nedenleri" isimli teziyle tamamlamıştır. 2001 yılında İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesinde Yardımcı Doçent kadrosuna atanmıştır. 2003 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik ana bilim dalında Yardımcı Doçent ünvanı ile kariyerine devam etmiştir. 2006 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik ana bilim dalında Doçentlik ünvanını almıştır. Duygusal zeka, okul başarısızlığı, psikolojik danışma ve rehberlik alanında ki sorunlar, şiddet, öğretmen yetiştirme, öğrenci özellikleri ve öğrencilerin öğrenme durumlarına göre değerlendirilmesi konularında bilimsel çalışmaları mevcuttur. Araştırmacının uluslararası ve ulusal dergilerde yayımlanmış birçok makalesi vardır. Halen Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik ana bilim dalı. başkanı olarak görevine devam etmekte olan Özabacı evli ve iki çocuk annesidir.

Melike DOĞAN

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümünden 1997 yılında mezun olmuştur. 1997-1999 yılları arasında Burdur Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde, 2000-2002 yılları arasında Eskişehir Anadolu İlköğretim Okulu'nda Rehber Öğretmen olarak görev yapmıştır. 2002 yılından bu yana Eskişehir Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümünde görev yapmakta ve bunun yanında Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümünde Bölüm Başkanı olarak görevini yürütmektedir. 2006 yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalından "Genel Lise Öğrencilerinin Aile İşlevlerinin ve Denetim Odaklarının İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi ile mezun olmuştur. IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'ne "Genel Lise Öğrencilerinin Aile İşlevlerinin ve Denetim Odaklarının İncelenmesi" ve "Öğretmen ve Öğrencilerin Okul Psikolojik Danışmanına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yolu ile İncelenmesi" isimli çalışmalar ile katılmıştır.

Neşe SAKARYA

İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bölümünden 1997 yılında mezun olmuştur. 1997-2000 tarihleri arasında Türkiye'nin çeşitli illerinde rehber öğretmen olarak çalışmış, 2000 yılından beri Eskişehir ilinde çalışmakta olan Sakarya, halen Eskişehir Muzaffer Çil Anadolu Lisesinde rehber öğretmen olarak çalışmaktadır. 2003 yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalından "Rehber Öğretmenlerin Ve Sınıf Öğretmenlerinin Kronik Hastalığı Olan Öğrencileri ile İlgili Yaklaşımlar: Bilgi Kaynakları, Bilgi Düzeyleri ve Tutumları" başlıklı yüksek lisans tezi ile mezun olmuştur. "Rehber Öğretmenlerin ve Sınıf Öğretmenlerinin Kronik Hastalığı Olan Öğrencileri ile İlgili Yaklaşımlar: Bilgi Kaynakları, Bilgi Düzeyleri Ve Tutumları" "Okul Yöneticilerinin Okuldaki Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi", "Genel Lise Öğrencilerinin Aile İşlevlerinin ve Denetim Odaklarının İncelenmesi" başlıklı sözel bildirimleri ile çeşitli psikolojik danışma ve rehberlik kongrelerine katılmıştır.